

KAIMO BENDRUOMENIŲ VERSLUMO SKATINIMAS LIETUVOS RAJONUOSE

Laura TURČINSKAITĖ, Vytauto Didžiojo universitetas, Žemės ūkio akademija, Bioekonomikos plėtros fakultetas, el. paštas: laura.turcinskaite@vdu.stud.lt

Santrauka

Viena iš kaimo gyventojų užimtumą skatinančių priemonių yra jų verslumo skatinimas. Verslumo skatinimas – tai procesas, kuriame asmuo įgyja verslumo įgūdžių, kuriuos vėliau gali panaudoti kuriant sėkmingą verslą. Verslumo skatinimas vertingas visuomenei, nes padeda asmeniui tobulėti, skatina socialinę ir ekonominę plėtrą. Dauguma bedarbių yra kaimo gyventojai, todėl labai svarbu išsiaiškinti, ar kaimo bendruomenėse verslumo skatinimas verslumas. Tyrimo objektas – kaimo bendruomenių verslumo skatinimas. Tyrimo tikslas – identifikuoti Lietuvos kaimo bendruomenių verslumo skatinimo būdus ir priemones. Tyrimo metodai: dokumentų analizė ir palyginimo metodas. Tyrimui įgyvendinti buvo analizuoti 10 Lietuvos rajonų savivaldybių strateginiai planai. Atlikus tyrimą paaiškėjo, kad iš analizuotų 10 rajonų savivaldybių strateginių planų tik Alytaus ir Telsių rajono savivaldybės skatina kaimo bendruomenių verslumą, taiko specializuotas priemones. Tyrimo rezultatai galėtų būti aktualūs analizuotų rajonų kaimo bendruomenėms ir vietos valdžiai.

Reikšminiai žodžiai: kaimo bendruomenė, verslumo skatinimas, rajonas.

Įvadas

Verslumo skatinimas vaidina svarbų vaidmenį visuomenės gyvenime. Jungtinių Tautų Tarptautinės darbo organizacijos 2020 metų ataskaitoje įvardijama, kad dėl COVID-19 pandemijos daugiau nei 470 milijonų žmonių visame pasaulyje yra bedarbiai arba nepakankamai dirbantys. Remiantis ataskaita, darbo trūkumas gali didinti nelygybę, sukelti skurdą ir socialinius neramumus (International Labour organization, 2020). Pasaulio ekonomikos forumo paskelbtoje Pasaulinio konkurencingumo 2020 metų ataskaitoje nurodoma, kad verslumo skatinimas labai svarbus didinant užimtumą, skatinant ekonominę plėtrą, mažinant atotrūkį tarp turtingų ir skurstančių, taip pat išlaikant socialinį stabilumą (World Economic Forum, 2020).

Mokslinėje literatūroje verslumo skatinimo sąvoka apibrėžiama įvairiai. Priklausomai nuo mokslininkų ir tyrėjų interesų, skiriasi verslumo skatinimo apibrėžimo laukas, t. y. egzistuoja tarpdisciplininis požiūris į verslumo skatinimo apibrėžtį. Verslumo ugdymas skirtinguose moksluose akcentuoja įvairių galimų poveikių asmenybės ar bendruomenės ugdymui. Nemažai mokslininkų verslumo skatinimą analizavo pabrėždami jo svarbą mokinių, jaunimo švietimo procese. Manytina, kad verslumas turi būti palaipsniui skatinamas nuo mažens. Y. Jiang ir kt. (2021) teigimu, verslumo skatinimas – tai procesas, kurio metu ugdomos asmens visapusiškos savybės, tokios kaip verslumo suvokimas, mąstymas ir įgūdžiai, kad žmogus įgytų verslumo veiklai reikalingų žinių ir įgūdžių. Y. Lv ir kt. (2021) papildo, kad verslumo mokymas vaidina pagrindinį vaidmenį ugdant mokinius ir stiprinant jų verslumo pojūtį, kas ateityje gali prisidėti prie sėkmingų įmonių kūrimo. Autorių Y. Lv ir kt. (2021) teigimu, verslumo skatinimas – tai procesas, kuriame mokiniai mokomi verslumo, apimantis perspektyvių verslo galimybių nustatymą ir pavertimą jas sėkmingomis komercinėmis įmonėmis. Z. Zelin ir kt., (2021) teigia, kad verslumo skatinimas reiškia visas verslumo žinių perdavimo priemones. Juo siekiama ugdyti kolegijos studentų verslumo suvokimą, padėti įgyti susijusias žinias ir stiprinti susijusius įgūdžius. Autorius išskiria verslumo skatinimo apibrėžimą siaurąją ir plačiąją prasmę. Siaurąją prasmę verslumo skatinimas gali būti apibrėžiamas kaip švietimo sistema, kurioje mokyklos rengia su verslumu susijusius kursus, siekdamas ugdyti mokinių verslumo dvasią ir palaipsniui suteikti jiems galimybę pradėti savo verslą. Plačiąją prasmę verslumo skatinimas reiškia švietimo sistemą, kuri ugdo mokinių verslumo įgūdžius, formuoja jų verslumo vertybes ir stiprina jų gebėjimą atpažinti verslo galimybes įvairiais būdais, tokiais kaip verslumo kursai, praktika ir konkursai (Zelin et al., 2021). Y. Huang ir kt. (2020) papildo, kad verslumo skatinimas padeda ne tik didinti studentų norą pradėti verslą, bet ir padeda įmonės augimo rezultatams.

Kiti mokslininkai akcentavo įvairialypę verslumo skatinimo naudą socialinei ir ekonominei visuomenei ir šalies plėtrai. Mokslinėje literatūroje išskiriama nemažai verslumo skatinimo privalumų. Autorių Y. Lv ir kt. (2021) ir L. Wu ir kt. (2021) teigimu, verslumo skatinimas padeda asmeniui įgūdžiams. Y. Lv ir kt. (2021) teigia, kad verslumo skatinimas yra pagrindinė varomoji jėga gerinant verslumo gebėjimus ir kompetenciją. L. Wu ir kt. (2021) pritaria teigdami, kad verslumo skatinimas papildo profesinį išsilavinimą, padėdamas mokiniams plėtoti savo karjeros perspektyvas. Autoriai Y. Huang ir kt. (2020), Y. Lv ir kt. (2021), Wu ir kt. (2021) ir Y. Jiang ir kt. (2021) teigė, kad verslumo skatinimas skatina socialinę ir ekonominę plėtrą. Y. Huang ir kt. (2020) teigimu, verslumo skatinimas laikomas ekonomikos augimo varikliu

ir ypač svarbus darnioje plėtroje. Y. Lv ir kt. (2021) teigia, kad verslumo skatinimas skatina socialinę ir ekonominę plėtrą įvairiais būdais, nes didina asmenų pajamas, sukuria daugiau darbo vietų ir suteikia vietovei gyvybingumą. Verslumas yra pagrindinė augančios šalies ar regiono ekonomikos galia. Verslumas gali skatinti ekonomikos plėtrą, pramonės modernizavimą ir ekonomikos struktūros transformaciją, darbo vietų kūrimą ir apskritai socialinę pažangą (Wu et al., 2021). Y. Jiang ir kt. (2021) teigimu, verslumo skatinimas suteikia pagrindą lygių galimybių plėtrai ir nuolatiniam savarankiško potencialo atradimui, kurie yra didžiausi pasaulio ekonomikos augimo šaltiniai, padeda verslumo gerinimo pagrindus ir didina verslumo sėkmės rodiklį.

Atlikus literatūros analizę, buvo pastebėta, kad tik minimalus dėmesys skiriamas bendruomenės, ypač kaimo, verslumui skatinti. Todėl siekiama atsakyti į klausimą, ar vykdomas kaimo bendruomenių verslumo skatinimas atskiruose Lietuvos rajonuose? Tyrimo objektas – kaimo bendruomenių verslumo skatinimas.

Tyrimo tikslas – identifikuoti Lietuvos kaimo bendruomenių verslumo skatinimo būdus ir priemones.

Taikyti šie tyrimo metodai: dokumentų analizė ir palyginimo metodas. Dokumentų analizės ir palyginimo metodai buvo pasirinkti renkant informaciją iš Lietuvos rajonų savivaldybių strateginių planų ir tada lyginami pagal kriterijus.

Tyrimų objektas ir metodai

Norint sužinoti, ar kaimo bendruomenėse skatinamas verslumas, nuspręsta išanalizuoti Lietuvos rajonų savivaldybių strateginius planus. Tyrimui buvo naudotas dokumentų analizės ir palyginimo metodas. Dokumentų analizės metodas – pirminių duomenų rinkimas, kai dokumentai naudojami kaip pagrindiniai informacijos šaltiniai. Palyginimo metodas – sociologinis tyrimo metodas, kai derinama, gretinama informacija, gauta iš įvairių šaltinių. Palyginimas yra suprantamas kaip mąstymo operacija. Tai mintinis realių ir idealių objektų gretinimas ir vertinimas (Tidikis, 2013). Dokumentų analizės ir palyginimo metodu buvo analizuojami Lietuvos rajonų savivaldybių strateginiai planai. Šie dokumentai buvo pasirinkti todėl, kad juose geriausiai atsispindi, kaip vietos valdžia mato rajono socialinę ekonominę plėtrą, kuri glaudžiai susijusi ir su vietos gyventojų verslumu. Tyrimui įgyvendinti buvo analizuota 10 rajonų savivaldybių plėtros planų – Kauno, Marijampolės, Alytaus, Tauragės, Klaipėdos, Šiaulių, Utenos, Vilniaus, Panevėžio ir Telšių rajonų savivaldybių strateginiai planai. Pasirinkti šių rajonų savivaldybių strateginiai planai todėl, kad būtų galima matyti ir palyginti tiek šalia didžiųjų miestų esančių rajonų savivaldybių, tiek ir mažesnių rajonų savivaldybių dokumentus, kuriuose minimas tyrimo objektas. Lietuvos rajonų savivaldybių strateginiai planai buvo lyginami pagal:

1. Pagrindinius bruožus, susijusias su verslumo skatinimu;
2. Įvardijamas verslumo skatinimo priemones;
3. Dokumento pritaikymą (asmeniui, švietimo įstaigai ar įmonei);
4. Amžiaus grupes (įvairaus amžiaus, moksleiviai).

Alytaus ir Telšių rajonų savivaldybių strateginiai planai buvo lyginami pagal panašumus ir skirtumus.

Tyrimų rezultatai ir jų aptarimas

Poskyryje analizuojami Lietuvos rajonų savivaldybių strateginiai planai ir atliekamas planų palyginimas. Planuose atsiskleidžia, kiek rajonų savivaldybės skiria verslumo skatinimo kaimo bendruomenėms. Verslumo skatinimas, kaip svarbus bendruomenės, organizacijų ir vietovės plėtros veiksnys, minimas ir vertinama jo svarba Lietuvos rajonų savivaldybių strateginiuose planuose (1 lentelė).

1 lentelė. Lietuvos rajonų savivaldybių strateginių planų palyginimas.

Table 1. Comparison of strategic plans of Lithuanian district municipalities.

Institucija	Dokumento pavadinimas	Metai	Esminiai bruožai	Verslumo skatinimo priemonės	Dokumentas pritaikomas	Amžiaus grupė
Vilniaus rajono savivaldybė	Vilniaus rajono savivaldybės 2021–2023 metų strateginis veiklos planas	2021	Siekiama vykdyti verslo rėmimo ir verslumo skatinimo iniciatyvas	Finansiškai skatinti smulkas ir vidutinio verslo įmonių steigimąsi ir plėtrą. Su programomis skatinanti vienetų galimybių užimtumo ir darbo srityje	Asmenims, įmonėms	Įvairaus amžiaus
Kauno rajono savivaldybė	Kauno rajono savivaldybės 2021–2023 m. strateginio veiklos planas (3 priedas)	2021	Tikslas – skatinti verslumą remiant įmones turinčias gerų verslo idėjų	Finansinė parama verslui	Įmonėms	Įvairaus amžiaus
Klaipėdos rajono savivaldybė	Klaipėdos rajono savivaldybės 2020–2022 m. strateginio veiklos plano priemonių	2021	Vienas iš plano tikslų yra verslumo ir finansinio raštingumo iniciatyvų skatinimas švietimo įstaigose.	Mokymai pradinėjų klasių mokytojams	Švietimo įstaigoms	Moksleiviai

	įgyvendinimo ir vertinimo kriterijų pasiekimo 2020 metinė ataskaita					
Šiaulių rajono savivaldybė	Šiaulių rajono savivaldybės 2019–2021 m. strateginis veiklos planas	2019	Plane numatomas jaunimo tobulėjimas skatinant ekonominį ir socialinį verslumą	Jaunimo skatinimas per įvairius renginius ir būrelius	Švietimo įstaigoms	Moksleiviai
Panevėžio rajono savivaldybė	Panevėžio rajono 2016–2022 m. strateginis plėtros planas	2016	Siekama skatinti gyventojų verslumą ir kooperaciją tarp ūkio subjektų	Mažinti administracinę naštą verslo subjektams. Paprastinti verslo sąlygas Kasmet apdovanoti nusipelnčius rajonui verslininkus ir ūkininkus. Rengti ir remti konferencijas, seminarus, misijas ir panašius renginius, skatinančius ūkininkų ir verslo plėtrą	Asmenims, įmonėms	Įvairaus amžiaus
Alytaus rajono savivaldybė	Alytaus rajono savivaldybės 2021–2028 m. strateginis plėtros planas	2020	Suteikti verslo žinių jaunimui, kaimo bendruomenei ir verslininkams	Teikti paramą kaimo gyventojų verslo, ekonominio aktyvumo ir kt. iniciatyvoms; Teikti konsultacijas kaimo ir kt. verslų plėtrai. Įgyvendinti žemės ūkio ir kaimo bendruomenių rėmimo programą. Gerinti verslui aktualią infrastruktūrą	Švietimo įstaigoms, kaimo bendruomenėms, įmonėms	Įvairaus amžiaus
Marijampolės miesto ir rajono savivaldybė	Marijampolės savivaldybės 2020–2022 m. strateginis veiklos planas	2019	Atidarytas naujas bendradarbiystės centras „Spiečius“, kuris teikia verslumo skatinimo paslaugas	Vykdyti verslo skatinimo konsultacijas gyventojams ir verslininkams	Asmenims, įmonėms	Įvairaus amžiaus
Utenos rajono savivaldybės	Utenos rajono savivaldybės 2022–2024 m. strateginis veiklos planas	2022	Vykdomas projektas „Nedarbo mažinimas – verslumo skatinimas derinant verslo modelius ir kūrybiškumą ekologiškame, jauname ir perspektyviame versle“	Vykdyti verslo skatinimo konsultacijas gyventojams ir verslininkams	Švietimo įstaigoms	Moksleiviai
Tauragės rajono savivaldybė	Tauragės rajono savivaldybės 2021–2023 m. strateginis veiklos planas	2021	Viena iš prioritetinių jaunimo politikos sričių – jaunimo verslumo skatinimas	Jaunimą skatinti verslumo dalyvaujant profesinėje ir savanoriškoje praktikoje viešajame ir privačiame sektoriuose	Švietimo įstaigoms	Moksleiviai
Telšių rajono savivaldybė.	Telšių rajono savivaldybės 2010–2020 m. strateginis plėtros planas.	2010	Vietos bendruomenių verslumo skatinimas	Šeimos verslo skatinimas. Kaimo sodybų plėtros skatinimas. Užtikrinti Telšių menų inkubatoriaus veiklą	Vietos bendruomenėms	Įvairaus amžiaus

Pagal pateiktą lentelę matyti, kad kiekviena analizuota rajono savivaldybė verslumo skatinimą traktuoja skirtingai. Vilniaus, Kauno, Marijampolės, Panevėžio, Alytaus ir Telšių rajonų savivaldybių strateginiuose planuose verslumo skatinimas nukreiptas ir taikytinas įvairaus amžiaus grupių žmonėms. Klaipėdos, Šiaulių, Utenos ir Tauragės rajonų savivaldybių dokumentuose verslumo skatinimo idėjos taikomos moksleiviams, t. y. jaunajai kartai. Dar kita grupė savivaldybių, t. y. Vilniaus, Kauno Panevėžio ir Marijampolės rajonų, numato verslumo skatinimą įmonėms. Klaipėdos, Šiaulių, Utenos ir Tauragės rajonų savivaldybės skiria švietimo įstaigoms. Alytaus ir Telšių rajonų savivaldybės skiria kaimo ir vietos bendruomenėms. Ši palyginamoji analizė atskleidė, kad kaimo bendruomenės mažai kur yra orientuojamos į verslumo skatinimą, todėl, galima daryti prielaidą, kad skirtingų rajonų kaimo vietovių gyventojų verslumas yra per mažas ir jį būtina stiprinti. Palyginus dokumentus, pastebėta, kad siūlomos / taikomos verslumo skatinimo priemonės taip pat skiriasi. Tarp jų dažniausiai minima: palaikyti verslumo skatinimo iniciatyvas, stiprinti finansinį raštingumą s, suteikti verslo žinių, skatinti kūrybiškumą ir pan.

Norint išsiaiškinti, kuo Alytaus ir Telšių rajonų savivaldybių planai, kuriuose labiausiai išryškėjo kaimo bendruomenės verslumo skatinimo aspektai, panašūs ar skiriasi, atlikta šių planų analizė (2 lentelė).

2 lentelė. Alytaus ir Telšių rajonų savivaldybių strateginių planų uždavinių palyginimas.

Table 2. Comparison of the objectives of the strategic plans of Alytus and Telšiai district municipalities.

Dokumento pavadinimas	Panašumai	Skirtumai
Alytaus rajono savivaldybės 2021–2028 m. strateginis plėtros planas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Skatinti gyventojų ir bendruomenių verslumą, kaimo vietovių gyvybingumą. 2. Skatinti savarankišką darbą ir socialinę ekonomiką, teikti paramą kaimo gyventojų verslo, ekonominio aktyvumo ir kt. iniciatyvoms 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Didinti gyventojų kompetencijų atitikimą rinkos poreikiams, teikti konsultacijas kaimo ir kt. verslų plėtrai, ugdyti kaimo žmonių verslumą, konsultuoti ūkininkus, verslą ir gyventojus ES projektų rengimo ir įgyvendinimo klausimais; 2. Skatinti jaunimo verslumą, jaunųjų ūkininkų kūrimąsi ir investicijas; 3. Vystyti verslui ir investicijoms pritraukti aktualią infrastruktūrą; 4. Gerinti verslui aktualią infrastruktūrą
Telšių rajono savivaldybės 2010–2020 m. strateginis plėtros planas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vietos bendruomenių verslumo skatinimas; 2. Ekonominio potencialo stiprinimas, gyventojų užimtumo ir pajamų didinimas 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Skatinti šeimos ir darbo išpareigojimų derinimą; 2. Skatinti šeimos verslą; 3. Skatinti kaimo sodybų plėtrą

Alytaus ir Telšių rajono savivaldybės strateginiai planai panašūs, todėl kad juose numatyta skatinti kaimo bendruomenių verslumą ir stiprinti ekonominį potencialą. Alytaus rajono savivaldybės strateginis planas skiriasi nuo Telšių rajono savivaldybės strateginio plano tuo, kad numatoma teikti su verslu susijusias konsultacijas gyventojams, skatinti jaunimo ir ūkininkų verslumą, gerinti ir kurti verslui infrastruktūrą. Telšių rajono savivaldybės strateginis planas skiriasi nuo Alytaus rajono savivaldybės strateginio plano tuo, kad numatyta palaikyti ir skatinti šeimos ir kaimo sodybų verslus. Tai leidžia teigti, jog pastebimos skirtingos prioritetingos grupės ir atitinkamos verslumo skatinimo priemonės.

Išvados

1. Mokslininkai (Huang, et al. 2020; Jiang et al., 2021; Zelin et al., 2021) sutinka, kad verslumo skatinimas – procesas, kurio metu ugdomos šios asmens savybės: verslumo suvokimas, mąstymas ir įgūdžiai, kurie padeda asmeniui pradėti savo verslą. Taip pat pritariama, kad verslumo skatinimo nauda pasireiškia per asmens įgūdžių tobulėjimą ir stiprinimą, skatinama socialinė ir ekonominė plėtra. Verslumo skatinimas kaimo bendruomenėse paskatintų tiek atskirų asmenų įgūdžių tobulėjimą, tiek skatintų socialinę ir ekonominę plėtrą.

2. Išanalizavus 10 Lietuvos rajonų savivaldybių strateginius planus pastebėta, kad tik Alytaus ir Telšių rajono savivaldybėse akcentuojamas kaimo bendruomenių verslumo skatinimas. Rezultatai atskleidė, kad Lietuvos rajonuose mažai dėmesio skiriama būtent kaimo bendruomenių verslumui skatinti, o tai turi įtakos ir tų vietovių gyvybingumui ir lėtesnei socialinei ekonominei plėtrai.

3. Galima teigti, kad kitų rajonų savivaldybės, siekdamos pažangesnės veiklos kaimo vietovėse, galėtų remtis Alytaus ir Telšių rajono savivaldybių pavyzdžiu ir taip stiprintų verslumo skatinimą savo rajonų kaimo bendruomenėse.

Literatūra

1. Alytaus rajono savivaldybės 2020. Alytaus rajono savivaldybės 2021–2028 metų strateginis plėtros planas. Prieiga per internetą: <https://www.arsa.lt/index.php?1143574739>
2. Huang, Y., An, L., Liu, L., Zhuo, Z., Wang P. 2020. Exploring Factors Link to Teachers' Competencies in Entrepreneurship Education. Prieiga per internetą: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7674194/>
3. Huang, Y., Liu, L., An L. 2020. Are the Teachers and Students Satisfied: Sustainable Development Mode of Entrepreneurship Education in Chinese Universities? Prieiga per internetą: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7385188/#B9>
4. Huang, Y., Zhang, Y., Long, Z., Xu, D., Zhu R. 2021. How to Improve Entrepreneurship Education in “Double High-Level Plan” Higher Vocational Colleges in China. [žiūrėta 2022 01 05]. Prieiga per internetą: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC8548708/>
5. International Labour organization 2020. World Employment and Social Outlook Trends 2020. 18 psl. Prieiga per internetą: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/---publ/documents/publication/wcms_734455.pdf
6. Jiang, Y., Li G., Cai, X., Yang, Z., Huang, Y., Zhang, L., Huang L. 202). Entrepreneurship Education, Psychological Cognition, and Entrepreneurship Activities: An Analysis Based on a Fuzzy-Set Qualitative Comparative Analysis. Prieiga per internetą: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC8581444/>
7. Kauno rajono savivaldybė 2021. Kauno rajono savivaldybės 2021–2023 m. strateginio veiklos planas 3 priedas. 2-3 psl. Prieiga per internetą: <https://www.krs.lt/savivaldybe/administracine-informacija/strateginiai-dokumentai/strateginiai-veiklos-planai/>

8. Klaipėdos rajono savivaldybė 2021. Klaipėdos rajono savivaldybės strateginio veiklos plano 2020–2022 m. priemonių įgyvendinimo ir vertinimo kriterijų pasiekimo 2020 metinė ataskaita. 12 psl. Prieiga per internetą: [https -
https://klaipedos-r.lt/go.php/Strateginis%20planavimas483](https://klaipedos-r.lt/go.php/Strateginis%20planavimas483)
9. Lv, Y., Chen, Y., Sha, Y., Wang, J., An, L. Chen, T., Huang, X. Huang, Y., Huang, L. 2021. How Entrepreneurship Education at Universities Influences Entrepreneurial Intention: Mediating Effect Based on Entrepreneurial Competence. Prieiga per internetą: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC8289882/>
10. Marijampolės miesto ir rajono savivaldybė 2019. Marijampolės savivaldybės 2020–2022 metų strateginis veiklos planas. p. 4–5. Prieiga per internetą: <https://www.marijampole.lt/data/wfiles/file5920.pdf>
11. Panevėžio rajono savivaldybė 2022. Panevėžio rajono strateginis plėtros planas 2016–2022 m. p. 82–83. [žiūrėta 2022 02 08]. Prieiga per internetą: <https://www.panrs.lt/strateginis-planavimas/>
12. Šakių rajono savivaldybė 2019). Šiaulių rajono savivaldybės strateginis veiklos planas 2019–2021 m. 42 p. Prieiga per internetą: [https https://www.siauliuraj.lt/administracine-informacija/planavimo-dokumentai/strateginis-planavimas/129](https://www.siauliuraj.lt/administracine-informacija/planavimo-dokumentai/strateginis-planavimas/129)
13. Tauragės rajono savivaldybė 2021. Tauragės rajono savivaldybės 2021–2023 metų strateginis veiklos planas. P. 12–19. Prieiga per internetą: [https - https://www.taurage.lt/savivaldybe/struktura-ir-kontaktai/veiklos-sritys/strateginis-planavimas/](https://www.taurage.lt/savivaldybe/struktura-ir-kontaktai/veiklos-sritys/strateginis-planavimas/)
14. Telšių rajono savivaldybė 2022. Telšių rajono savivaldybės strateginis plėtros planas 2010-2020 m. p. 118–119 . [žiūrėta 2022 02 08]. Prieiga per internetą: https://www.telsiai.lt/SPP/images/Telsiu_SPP.pdf
15. Tidikis, R. 2013. Socialinių mokslų tyrimų metodika. Lietuvos teisės universitetas, Vilnius, p. 415–488. Prieiga per internetą: https://repository.mruni.eu/bitstream/handle/007/15459/Tidikis_tyrimu_metodologija.pdf?sequence=1&isAllowed=y
16. Utenos rajono savivaldybė 2022. Utenos rajono savivaldybės 2022–2024 m. strateginis veiklos planas. 19 p. Prieiga per internetą: <https://www.utena.lt/index.php/lt/administracine-informacija/planavimo-dokumentai>
17. Vilniaus rajono savivaldybė 2022. Vilniaus rajono savivaldybės 2021–2023 metų strateginis veiklos planas. p. 4–5 psl. Prieiga per internetą: <https://www.vrsa.lt/go.php/lit/veiklos-planas/2423>
18. World Economic Forum 2020. The Global Competitiveness Report special edition 2020 How Countries are Performing on the Road to Recovery. 5 psl. Prieiga per internetą: https://www3.weforum.org/docs/WEF_TheGlobalCompetitivenessReport2020.pdf
19. Wu, L., Jiang, S., Wang, X., Yu, L., Wang, Y., Pan, H. 2021. Entrepreneurship Education and Entrepreneurial Intentions of College Students: The Mediating Role of Entrepreneurial Self-Efficacy and the Moderating Role of Entrepreneurial Competition Experience. Prieiga per internetą: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC8770817/>
20. Zelin, Z., Caihong, C., Xian Z., C., Xiang M. 2021. The Influence of Entrepreneurial Policy on Entrepreneurial Willingness of Students: The Mediating Effect of Entrepreneurship Education and the Regulating Effect of Entrepreneurship Capital. Prieiga per internetą: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC8358142/>

ENTREPRENEURSHIP EDUCATION OF RURAL COMMUNITIES IN LITHUANIAN DISTRICTS

Summary

One of the measures to promote the employment of the rural population is to promote their entrepreneurship. Promoting entrepreneurship is the process by which a person acquires entrepreneurial skills that they can then use to build a successful business. Promoting entrepreneurship is valuable to society because it helps a person to develop and promotes social and economic development. The majority of the unemployed are rural, so it is important to find out if entrepreneurship is being promoted in rural communities. The object of the research is the promotion of entrepreneurship in rural communities. The aim of the research is to identify the ways and means of promoting entrepreneurship in Lithuanian rural communities. Research methods: document analysis and comparison method. To implement the research, the strategic plans of 10 Lithuanian district municipalities were analyzed. The research revealed that from the analyzed strategic plans of 10 district municipalities - only Alytus and Telšiai district municipalities promote entrepreneurship in rural communities and apply specialized measures. The results of the study could be relevant to the rural communities and local government of the analyzed areas.

Keywords: rural community, entrepreneurship promotion, district.